

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 27.

Veszélyek között.

(P.) Amíg mi, különböző pártokhoz tartozó magyar hazafiak — more patrio — naponként egymás haján bucsuzunk és furkós bottal akarjuk egymás fejébe verni, hogy ki a nagyobb nemzeti apostol és melyik lobogó alatt érjük el hamarabb és biztosabban a boldogulás útját, azalatt furcsa dolgok történnek »intra et extra muros.«

Ha átpillantunk a határokon, észak, kelet, dél és nyugat felé, mindenütt azt látjuk, hogy keverik a mérget és készítik a gyújtócsóvákat, hogy elpusztíthassanak bennünket. Délkeleten ott van például a román kulturliga és a más fajtájú román agitáció, amely nagyon sikeresen és céltudatos energiával szakadatlanul azon munkálkodik, hogy román ajkú honfitársainkban fölkeltse, állandóan ébrentartsa és fokozza a magyargyűlöletet és előkészítse Erdély elszakítását Magyarországtól. Ausztriában vehemensen dolgozik ellenünk az alldéutsch propaganda és a szláv fajok gyűlölködése; hiszen csak most, a múlt vasárnap is

730 népgyűlést rendeztek Magyarország ellen, ahol mindenütt véres szájjal szidalmazták és ócsárolták bennünket és uszították a magyar állam ellen az itt élő nemzetiségeket.

Még megdöbbentőbb az a mozgolódás, amit itthon, a saját tűzhelyünkön tapasztalunk. Ime, nézzetek át a lázadásban lévő Horvátországba. Az anyaország ellen olyan arányokat öltött már az elvakult gyűlölet, hogy szinte az élet veszélyezteteli, aki ott, a magyar korona területén, valami nyilvános helyen magyarul mer beszélni S jóformán valamennyi horvát politikai párt nyíltan tör a Magyarországtól való elszakadásra. Vannak, akik Ausztriához akarnak csatlakozni s ezt úgy vélik elérhetőnek, hogy ne Dalmácia csatoltassék vissza a Szent István korona területéhez, amint azt a történelmi jog kétségtelenül megkíváná, hanem ellenkezőleg, Horvátország kapcsolassék Dalmáciához s így az osztrák császárság alkotórészévé legyen. A másik párt önálló Horvát-Szlavon-Dalmát királyságot akar, amely, mint Magyarországgal és Ausztriával egyenrangú állam, harmadik tagja lenne a monarchiának. Van olyan párt is, amely egészen ki akarja léptetni Horvátországot nem-

csak Magyarország, hanem a monarchia kötelekéből is, hogy külön Délsláv birodalmat alkosson.

Amikor a horvátok így nyíltan és szinte hivalkodva sorompóba lépnek a főrvényes államegység ellen, ugyanakkor, más formában ugyan, de hasonló törekvéseket propagálnak az anyaországban élő nemzetiségek is. Megértük azt a vérhaborító vakmerőséget, hogy a nemzeti-ségi agitátorok most már nem csupán a malom alatt és künn a fajrokonai között, hanem a magyar parlament színe előtt is cinikus nyíltsággal hangoztatják, hogy a magyar államot, nyelvhatárok szerint, országrészekre akarják tépni, a svájci kantonrendszer szerint poliglott államot akarnak belőle csinálni, hogy legyen külön nemzetiségi közigazgatással, igazságszolgáltatással és kultúrával külön oláh, szerb, tót, német és magyar tartomány, amely hajmeresztő gondolatnak bizonyára az a hazaáruló szándék lapang a háttérben, hogy az ilyen módon tartományokra szaggatott Magyarország egyes részei, kedvező alkalommal majd Romániához, Szerbiához vagy Horvátországhoz, Csehországhoz és Ausztriához csatlakozhassanak.

A Krisztus palástján csak az Ur ha-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A máj.

Írta: Akhandesz István.

(Vége.)

Nem birta tovább bent, kiment az udvarra s a rendkívüli hidegben ott várakozott a ház sarkánál. Rövid idő múlva jött Pásztor vig ugrálással asszonya elé meg vissza futott. Csak ugyan felbukant a gazdája is a kutyának a homokbuckák között.

Valami nehéz tárgyat hozott kopott szürebé csavarva a vállán. Nagy hideg volt, de kalapja fel volt tolvá homlokára s a kopottas mandlija kigombolva. Felesége örvendve sietett eléje, feledve minden bajt, évődve köszöntötte az urát.

— Adjon Isten! Te rossz ember, soká oda maradtál! Mit hozol, Antal? — szólt hozzásimulva.

Tóbiás mogorván felelt:

— Minek járkálsz kint ebben a zegernye időben, ha nem muszáj? — Siess előre s hozd ki a kuthoz a teknőt.

Nem szokott pedig Tóbiás a feleségével goromba lenni, nagyon szerette. Az asszony is észrevette a mogorva, rideg hangot, de nem szólt. Sietett s kihozta az ura kívánsága szerint a nagy nyárlateknőt s odatette a kutágas mellé.

Tóbiás hamarabb odaérkezett, de a szürbe csavart valamit nem tette le, hanem várt, míg a felesége a teknőt hozza, csak akkor tette bele óvatosan a szűrrel együtt s azután mondta a feleségének:

— No lelkem, szaporán hozd ki a nagy kést s azután gyujts be a kemencébe. S azzal kezdte kibontani a valamit a szürből.

Egy nyolc hónapos forma ártán malac volt megperzselve, Tóbiás piros nyakkendője volt körülcsavarva a malac nyakán, hogy a csutkával bedugott szúrás helyén a vér ki ne szivárogjon.

Hozta az asszony a kést, sietve, kíváncsian kémelve a teknőbe, mikor meglátta a perzselte malacot, megijedt s aggódva faggatta az urát:

— Hol vetted ezt a malacot, Antal?

Tóbiás mogorván felelt:

— Ne törődj vele. Került. Loptam.

— Antal, Antal! — szólt az asszony szomorúan — nem loptál te soha még egy botnak valót sem, mondd, hol vetted a malacot?

— Ej no — ne faggass! — szólt ingerülten Tóbiás — éhen nem halhatunk, majd visszadom ha lesz. — Bánom, hogy tettem, de már késő. Fűtsd be hamar a kemencét, nyomot nem akarok hagyni — kereskedhetek utána — majd kipótolom, amit tettem.

Sietve hozzálátott a disznó szétszedéséhez.

óvatosan vigyázva, hogy vér, vagy husdarab a teknőből ki ne essen. Gyorsan ment a munka, a beleket s használhatatlan részeket a kemencébe hánnya; egyszóval eltakarított mindent nyom nélkül. Tíz órakor már mély csend uralkodott a tanya körül.

Vadkert felől négy lovas üget ki a pusztába erősen szoritva a lovakat, biztos cél felé törek-szenek. Előli hatalmas szál ember lovagol utána a másik három. Mikor kiérnek a határszélre az előli lovagló megrántja a kantárszárát s egy pillanatra megáll s tájékozza magát. Azután határozott irányt vesz s nekivág a pusztának.

Rövid idő alatt ott vannak a tett helyén, Tóbiás Antal tanyáján.

A pusztabiztos és legényei — mert ők jöttek, — leugráltak a lóról az udvaron, a biztos a kutgémhez kötötte lovát s kemény meny-dörgő hangon szólt:

— Kettő lóra, te János velem jössz. S azzal indult a tanya felé. A Jánosnak szólított átadta társának lova kantárszárát s ment biztosan után.

A biztos Fekete Péter ólomgombos nehéz nádbotjával hatalmasan bezörgetett Tóbiás Antalhoz. Ismerte őt az egész nagykunsgai pásztor népe, tudta róla, hogy a tréfát nem érti, vas kemény legény s a pusztai suvasztók réme. Medve dörmögésű hangon invitálta ki Tóbiást:

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
 borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

lála után osztoztak el a római katonák. De a mi nemzetiségi agitátoraink, ime, már az élő Magyarországon is elosztanak. S ha már most így mernek beszélni a mai parlamentben, akkor el lehet képzelni, hogy minő vakmerőségre fognak vetemedni akkor, ha majd az általános szavazatjog nagyobb számban juttatja őket a parlamentbe.

A nemzetiségeken kívül itt vannak még a nemzetközi szociálisták is, akik számuk csekélységét bámulatos szervezetségükkel és fegyelmezetségükkel pótolják s akik a rombolás és felforgatás munkájában buzgó szövetségesekül kiálkoznak az ország ellenségeinek. S nem szabad megfeledkeznünk a darabontokról és »jogelődjeik«-ről sem, akik hazafiattalán kárörömmel szívesen résztvesznek minden rombolásban, mert csak a közállapotok fenekestől való felfordulása hozhatná meg nekik a sóvárogva várt feltámadást.

Bármerre tekint tehát a szemünk, mindenfelől azt látjuk, hogy támadás és veszedelem leskelődik reánk. S a bajoknak ezzel a sokaságával és az ellenségeknek ezzel a nagy táborával szemben az isteni gonviselés segítségén kívül csak önmagunkra számíthatunk.

Legyünk tisztában a helyzettel. Célunk az, hogy a magyar nemzeti állam pilléreit fölépítsük és megszilárdítsuk. De látjuk, hogy egyik kezünkben a munka szerszámaival, a másik kezünkben a védelem eszközeivel kell dolgoznunk.

Nincs hát idő a pártoskodásra, a kicsinyes torzsalkodásra és féltékenykedésre, hanem egy szívvel-lélekkel egy táborba kell sorakozni minden magyar embernek; s ha valaha, úgy most a nagy

nemzeti föladatak megvalósításának és a nagy veszélyekkel való nehéz küzdelmeknek idején hazafiúi szent kötelesség folytonosan szem előtt tartani a magaslatos jelszót:

— A haza minden előtt!

Andrássy és Wekerle a bankkérdésről. Andrássy a folyosón kijentette, hogy az önálló bank felállítása nem politikai kérdés, a maga részéről mindegynek tartja, ha annak felállítását addigra halasztják el, a míg a közös bank fentartásának meghonosítását az Osztrák Magyar Bank kívánja.

Ujságírók társaságába vegyült Wekerle Sándor miniszterelnök is. A bankügyről faggatják

— Mintha én ellenezném az önálló bankot: engem állítanak oda bünbakul — mondotta a miniszterelnök.

Egyik tudósító megjegyezte:

— Rotschild nem akarja.

Mosolyogva válaszolt a miniszterelnök:

— A nagy bankár soha olyan helyzetbe nem jut, hogy egy jó üzletet ne csináljon. Rotschild pedig nagy bankár.

— Talán politikából nem akarja.

— Olyan embert, aki politikából egy jó üzletet elszalaszson: szintén nem ismerem.

E párbeszédből azt az okozatot vonszolták ki a politikusok, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök nemhogy ellenzi, de szívesen látja az önálló bankot.

Kecskemét a kormány mellett és Szappanos ellen. A kecskeméti függetlenségi párt folyó hó 26-án este mai közgyűlését megelőzőleg értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a ma tartandó városi közgyűlésben indítványozni fogják, hogy Wekerlének, Kossuthnak

nem vallod, rosszabb; mert ha én elkezdem keresni és tetted, bizony, mondom neked, hogy ha egyebet nem, hát a farkát bizonyosan megtalálom s aztán neked rosszabb lesz.

— Nem tettem semmit biztos ur, keresni lehet.

A biztos szavának állt, hozzáfogtak a kereséshez, a szép holdvilágnál összenézték a tanya környékét padlás, kémény, szoba, konyha mind tüzetes vizsgálat alá került, de a legcsekélyebb gyanús dolog nem találtatott. A biztos szinte megilletődéssel nézte a szegénységet, mely szemé elé tárult a vizsgálatnál.

— Nincs semmi No lóra legények, előre, én is megyek, — szólt s odament a kutághoz, hogy eloldja lovát. Mikor a kantárért nyult, a kutághoz egy egészséges nagy májat markolt meg, mely oda volt akasztva.

— Azt a betyár csillagát . . .

Vadkerten megszólal a harang. Éjtéli misére harangoznak. A gyenge, de dermesztő szél élesen veri át a hangot a pusztán. A biztos szájába szakad a káromkodás, a legények előre mentek s ott állt előtte a szerencsétlen ember s a didergő sápadt asszony ura mellé húzóda. Megesett nagyon a vasember szíve a két szerencsétlenül, lenyomott dörmögő hangon szólt a májra mutatva.

— Vedd le! Holnap erdij Bedőyhez, kenyeret ad, de ráemlékezzél, hogy nem lesz mindig karácsony est!

és az összkormányának bizalmat szavazzon. Jelen volt Szappanos István képviselő is, ki egyedül foglalt állást az indítvány ellen. Ma délelőtt a közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadta s kimondotta, hogy a kormány iránt rendíthetetlen bizalommal viseltetik. A határozatot Gulner főispán vezetésével egy monstre küldöttség fogja átnyújtani Wekerlének és Kossuthnak.

Bülow kancellár bécsi utja. Bülow herceg, német birodalmi kancellár a német nagykövetségen fog lakni. Vasárnap este a nagykövetségen villásreggeli lesz, este 8 órakor pedig Aehrenthal báró külügyminiszter hivatalos ebédet ad a kancellár tiszteletére. Az ebéden résztvesznek a közös miniszterek, az osztrák miniszterelnök s valószínűleg a magyar miniszterelnök is. Hétfőn délben ismét a német nagykövetségen lesz villásreggeli. Bülow herceg holnap délután 5 óra 45 perckor Bécsbe utazik, honnan valószínűleg hétfőn este tér vissza Berlinbe. Bülow herceg és Tittoni olasz külügyminiszter április folyamán Velencében találkozni fognak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 27.

A mai ülés tíz órakor kezdődik.

Juszt Gyula elnök közepes érdeklődés mellett nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása után rögtön erős és hosszantartó jegyzőkönyv-vita kezdődik.

Vita a jegyzőkönyvről.

Lengyel Zoltán terjedelmesen fejtegeti azt az állítólagos sérelmet, amely a házszabályokat érte akkor, amikor az elnök Farkasházi tegnapi indítványát nem fogadta el és a jegyzőkönyvbe nem vétette be. A tegnapi ülés jegyzőkönyve tehát hiányos és annak hitelesítését nem tartja elfogadhatónak. Aztán összehasonlítja az elnök eljárását Perczel Dezső házszabályellenes intézkedéseivel. (Nagy zaj.) Indítványt terjeszt be, mely szerint a múlt ülés jegyzőkönyvébe vegyék be Farkasházi ismeretes indítványát.

Az elnök: válaszol Lengyel Zoltánnak. Lengyel fogalomzavarban szenved, ha azt hiszi, hogy az indítványok között nincsen különbség.

Farkasházi indítványát csakis a harmadik szakasszal kapcsolatosan lehet tudomásul venni. (Ugy van.) Ez a házszabályokban gyökeredzik, amely világosan kimondja, hogy a tárgytól eltérni nem lehet, tehát a tárgytól eltérő indítványokat sem lehet tenni.

Lengyel Zoltán: Ez nincs a házszabályokban!

Az elnök: De igenis benne van. Lengyel képviselő urat azonban egyszersmind rendutasítom, amiért közbeszólásával zavart. Legelőmbb kötelessége, hogy engem, amikor a vádjai ellen védekezem, ebben megakarjon zavarni. A képviselő ur több ízben sikra szállt a november 18. értelmében és összehasonlít engem Perczel Dezsővel. Az én eljárásom mindig egy-

— Antal öcsém! Gyere ki szaporán egy pár szóra!

Tóbiás nem aludt, mikor jöttek, már tudta, hogy őt keresik. Nem váratott magára, kijött a ház elé.

Kijött, ahogy az ágyban feküdt, csak a szűrt akasztotta a nyakába, s megállt a biztos előtt.

— Szolgálatjára biztos ur, itt vagyok.

— Ne te ne! de elurasodtál öcsém a meggyén, pásztor ember nem szokott bundában aludni.

— Nem vagyok pásztor, most ráérek.

— Te dolgoz, no! — hanem baj van hékás, gyanuba vagy véve. A vadkerti kondából elveszett egy ártán malac, azután terád vallanak, hogy te jártál arra. Én nem gondolnám, hogy te tetted volna, mert eddig nem ismertelek olyannak, de hát mégis mit kerestél te ma arra, hol jártál?

— Bedőy nagyságának az uradalmába jártam, — szólt mogorván Tóbiás.

— Jó, jó hékás! De Bedőy uradalma nagyon messze esik a vadkerti szikestől, pedig te azon jöttél át, láttak.

— Azon jöttem — szólt Tóbiás — nincs dolgom, ráértem.

Már most az a beszéd, öcsém, hogy találkoztál-e a kocával, vagy sem, elhoztad-e, vagy nem?

— Nem láttam! — szólt dacosan Tóbiás.

— Öcsém! Ha tetted, valld be, jobb, ha

Értesítés!

Tisztelettel értesítem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy tavaszi és nyári idényre megérkeztek az eddig még nem létezett valódi angol- és skót gyapjuszövet különlegességek és a legujabb flanel, selyem és spárgamellényeim, melyek az igen tisztelt vevőimnek rendelkezésére van felhalmozva.

Kittűnő tisztelettel
GELBERG A. férfi uri-dívat szabó
Beőthy Ödön-utca 10. szám.

nes és házszabályszerű volt. Durván megsértte hát engem a képviselő ur, amikor összehasonlításokba bocsátkozott. Ezt a leghatározottabban visszautasítom. Kérem a t. Házat, hitelesítse a mult ülés jegyzőkönyvét, ugyahogy felolvastatoit, változatlanul. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán személyes kérdésben szól. Ő nem védte november tizenhétet, ő csak azt mondta, hogy elnök házszabálymagyarázata november 18-ra vezet.

Az elnök: Az ilyen kijelentés ellen a leghatározottabban tiltakozom. Ez az én jóhiszeműségemnek legcsunább megsértése. (Helyeslés.)

Felkiáltások: Eljen az elnök!

Musza Gyula: A multkor piszkos zsebkendőt lobogtattatok az elnök felé. (Zaj.)

Egy hang: Most nem volt nekik tiszta zsebkendőjük! (Derűtség.)

Czobor László: A jegyzőkönyv változatlan hitelesítését kéri. (Helyeslés.)

Farkasházi Zsigmond: Konstatálni kívánja, hogy az ő esetében nem az elnök tévedett, hanem csupán technikai hiba történt. Ha az elnök ezt a magyarázatot elfogadja, ő hajlandó a maga részéről benyújtott indítványát visszavonni.

Hammelsberg László, mint a vitás jegyzőkönyvszerzője kijelenti, hogy házszabályszerűen járt el.

Az elnök: Kéri a Házat hitelesítse a jegyzőkönyvet változatlanul.

A Ház ehhez hozzá is járul.

Házszabály vita.

Az elnöki széklet Rakovszky István foglalja el.

Brediceanu Coriolán: A házszabályokon az elnök legutóbbi eljárásai által nagy sérelem esett. Módot kell találni e sérelem reparálására. (Helyeslés a nemzetiségieknél és a disszidenseknél.)

Maniu Gyula: Személyes megtámadtatás címén szól. Rakovszky alelnök tegnap őt rosszhiszeműséggel vádolta. Ez ellen tiltakozik.

Vlád Aurél: Veszedelemnek tartja az elnökség a házszabály magyarázatát. Az elnököt házszabály sértéssel gyanúsítják.

Az elnök: Nem engedhetem meg, hogy itt az elnököt meggyanúsítsa. Ha így folytatja megvonom a szót.

A disszidensek: Csak kritizálta az elnök eljárását!

Hoffmann Ottó: A tegnapi ülés végén elfolyt incidenssel foglalkozik.

Lengyel Zoltán: Hosszasan szól a házszabályokhoz. Ugyancsak a házszabályokhoz szólnak röviden Molnár Jenő és Hoffmann Ottó.

Lengyel Zoltán: Az eddig beterjesztett indítványok és módosítások kinyomatását és szétosztását kéri.

Az elnök: Elrendeli a szavazást. A Ház Lengyel indítványát, az indítványok kinyomatását és szétosztását illetőleg nem teljesíti.

A napirend vita.

Mezőfi Vilmos: Indítványt nyújt be, amelyben a sürgősség kimondását az abszolút többséghez, 257 képviselő kívánságához akarja kötni. Egy ekkora többség sohasem lesz kapható nyugtalanságra.

Előfizetési felhívás.

Nem kell sem térben, sem időben messze menni argumentumért; mindennap hangosabban olvassa ránk a kegyetlen tanulságot: hogy a keresztény társadalom lépésről-lépésre vesztí a tért.

Mikor ellenségeink leszorítják furtanggal vagy erőszakoskodással egy-egy emberünket, nem az egyeseké: valamennyiünké, az egész keresztény társadalomé az a veszteség.

Megtámadják egyéneiben a keresztény társadalmat, oszlopait ássák alá, hogy az épület romba dőljön és a romok fölött szabad legyen a zsákmányolás — és ezt a munkát tétlenül nézzük.

Lehetséges-e, szabad-e összedugni a kezeket akkor, mikor a házat gyujtogatják fejünkre?

Évek során át figyelmeztetjük közönségünket a fenyegető veszélyre, melyet az új pogányság hoz magával. Ez ellen a szervezett támadás ellen nem véd meg más, csak a szervezett védelem.

Egy táborba gyűjtsön mindnyájunkat a keresztény öntudat!

A keresztény öntudat, a keresztény ébredés lobogóját lengeti lapunk egy évtizedet meghaladó idő óta. Ide gyűjtjük, a mi zászlónk alá azokat, a kiknek még van érzéke ez ország, e társadalom erkölcsi alapjai iránt. Mikor lapunk terjesztését és az előfizetések megújítását kérjük az új negyedév kezdetén, ezt a keresztény lobogót akarjuk erős, győzni képes és győzni akaró sereg élén látni.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

A »TISZANTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Miskolczy Ferenc dr alispán Mezőkeresztesre és Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző Székelyhídra utaztak.

* **A tisztujtás hitelesítése.** Tegnap, pénteken délután hitelesítették Nagyvárad város tisztujtató közgyűlésének jegyzőkönyvét. A törvényhatóság tagjai közül senki nem volt jelen, csupán a városi tanács tagjai. A hitelesítő közgyűlésen a főispán elnökölt. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy az ügyészi hivatal átadásához a városi tanács a saját kebeléből Komlóssy József gazd. tanácsnokot és Ragány János főszámvevőt küldte ki. A törvényhatóság tudvalevőleg Hlatky Endrét és dr Adorján Emilt bizta meg a képviselővel.

* **Szinkör Nagyváradon.** A nagyvárad nyári szinkör építése még a nyár folyamán ténynyé válik. A közgyűlés által elfogadott

terveket, műszaki leírást és költségelőirányzatot tegnap felküldte Nagyvárad városa a kultuszminiszterhez. Ha mielőbb jóváhagyja a miniszter a terveket, még ez évi augusztus havában megnyithatják a nyári szinkört Nagyváradon.

* **A vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége** március 29-én vasárnap délután fél 3 órakor tartja meg rendes évnegyedes igazgató ülését Budapesten az Otthon írók és hirlapírók köre helyiségében. Az igazgatósági ülés tárgysorozatán, a rendes tagok felvétele, segélykérvények elintézése és az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslat mellett még több igen fontos tárgy szerepel. Ezen az ülésen számol be az elnökség a szövetség szegedi központjához az 1908 év első negyedében beérkezett adományokról, melyek a beteg és állás nélküli vidéki hirlapírók segélyalapját gyarapítják.

* Velence és Csillagváros rendezése.

Váradvelence és Csillagváros rendezését már évtizedek óta sürgetik; ezeknek a városrészeknek az utcái úgy néznek ki, mintha nem egy modern városban, hanem valamely szegény faluban volnának. Kövezés nincs, pocsolva, árok, sár por az utca. Eddig mindig azzal továbbította el a város ezen városrészek rendbehozatalát, hogy addig nem lehet itt kövezni, míg a Búdösárok nem lesz rendezve. Most már ennek nincs semmi akadálya, mert a rendezést a miniszter jóváhagyta. A városi tanács is elérkezettnek látja az időt, hogy végre valahára ezen városrészek rendezésére is gondoljon. Utasítják a mérnöki hivatalt, hogy a Búdösárok terveit, előkészítő munkálatait készítse el, s a pályázat a munkálatokra mielőbb megkezdhető lehessen. Még a tavasszal végre akarják hajtani a munkát.

* A vízvezetési szabályrendelet.

Nagyvárad város vízvezetési szabályrendeletét egy felebbezés folytán most kifogásolja a belügyminiszter. Ugyanis azt tapasztalta, hogy a szabályrendelet 35. §-a ellenzik a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. tcikk 34. §-ával s különben egyéb intézkedéseiben is elavult és módosítást igényel. Felhívja a miniszter a várost, hogy a szabályrendeletet dolgozza át s küldje meg hozzá felülvizsgálat végett.

* **A legényegylet és a missió.** Említettük, hogy a nagyvárad kat. legényegylet is impozáns módon vesz részt a már egy hét óta a várad-olaszi-i plébánia templomban tartott missióban. A legényegylet igazgatója ez irányban a következő felhívást és programot küldte szét a legényegylet tagjaihoz: Népmissió! Ki ne kérdezné ma Nagyváradon, mi az a missió? S ki az Nagyvárad katolikusai közül, ki meg ne hallgatná, mikor ideje engedi, a missió pátereket? A Nagyvárad Katolikus Legényegylet tagjai felhasználják a nagyszerű kínálkozó alkalmat, az üdvösség ügyének munkálására és előmozdítására. Folyó hó 24-én elhatározták ifjusági gyűlésükön, hogy igazgatójukkal élükön, felszentelt diszasszálójuk alatt testületileg vesznek részt a missió áldásos gyümölcseiben. Amellett, hogy a mélyenjáró és szivreható beszédek a lehetőség szerint megjelennek, főszólyt fektetnek a missió méltó befejezésére. Evégből folyó hó 29-én, vasárnap reggel 6 órakor gyűlekeznek az egyesület helyiségében s onnan jelzett időben zászlóval indulnak a várad-olaszi-i templomba, hol mindnyájan a bűnbánat és oltári szentséghez járulnak, majd fekete ruhában diszorséget képeznek a templom szentélyében a 9 órai ünnepi szentmise és szentbeszéd alatt az oltári szentség előtt, melynek tiszteletére fe-

hér ruhás leánykák virágcsokrokat és koszorúkat tartanak ez idő alatt — mindnyájan felajánlva magukat Isten előtt kedves, ember előtt becsülésre méltó életre. Nemkülönböztetve számot tartanak arra, hogy a népmiszió ünnepélyes befejezéséül d. u. 6 órakor rendezendő misszió kereszt szentelésén diszszászolójukkal testületileg, minél számosabban vehessenek részt. A legényegyesület ifjúságának e lelkes és becsületes elhatározásához szívesen látja városunk hitű katolikus férfainak önkéntes csatlakozását.

* **Uj ügyvéd.** *Hranyiczky* Károly nyug. megyei árvászéki elnök Nagyváradon ügyvédi irodát nyit s erről körlevelet bocsátott ki. Bár működését az ügyvédi hivatás minden ágára kiterjeszti, mégis főleg a közigazgatás, az örökösödés s a gyámügyi és ezzel kapcsolatos ügyek szakszerű ellátására irányítja működését. Irodáját Szilágyi Dezső-utca 28 | 387 | b. sz. a nyitotta meg.

* **Előadás Kináról.** Dr. *Chólnoky* Jenő kolozsvári egyetemi tanár, a földrajzi társulat főtitkára Budapestről tegnap este érkezett városunkba. Ma délelőtt a biharpüspöki-i kavicsbányákat tekinti meg és délután 6 órakor a városháza dísztermében tartja nagy érdekű előadását Kináról. (Előadó 70—80 eredeti képen mutatja be Kinát és a kinaiakat és saját közvetlen tapasztalatai alapján fog szólni a kinaiak kulturájáról, melylyel napkelet fiai évezredekkel megelőzték a vén Európát. Az idegen és termékenyítő határ elől elzárkózva, ez a kultúra ma holt pontra jutott, az óriási birodalom rengeteg sokasága, munkás és igénytelen népet mozdulatlanságra kárkoztatja, de hogy a sárga faj az európai műveltség birtokában mire képes, azt megmutatta Japán népe. Előadót Nagyváradon megelőzte az az érdeklődés, amelyet a műveivel a Sárkányok országa iránt felkeltett. A tudós tanárt eddigi felolvasó utján osztatlan elismerés kísérte, hogy a nagyváradai előadás is fényes sikerrel fog zárulni, az iránt biztosítékot nyújt a tudós tanár vonzó előadása és Nagyváradnak a szépeért és jóért lelkesedő közönsége. Előadó tiszteletére este a mérnök egyesület a Pannónia éttermében vacsorát rendez.

* **Tavaszi kiállítás Budapest.** A Fővárosi Kereskedők Egyesülete a már két évben Budapestten tartott tavaszi vásárt ez évben is megtartja, még pedig április 4., 5. és 6-ikán, a városligeti iparcsermokban. A tavaszi vásár nagy közgazdasági előnye abban áll, hogy a hazai iparost áruinak bemutatására bírja, továbbá, hogy azok megtekintésére és vásárlására minél nagyobb számban hívja az ország fővárosába a vidéki, sőt külföldi kereskedőket. Hogy mily sikere van ezen tavaszi vásárnak, azt legjobban bizonyítja az, hogy amíg az első vásáron 88 eladó és mintegy 800 vidéki kereskedőnél 3 nap alatt 50,000 korona volt a forgalom, már a 2-ik vásáron 202 eladó és 2000 vidéki kereskedővel 250,000 korona forgalmat értek el 3 nap alatt. A cél az, hogy rövid időn az egész magyar ipar képviselve legyen a tavaszi vásáron. Most már propagandát fejtenek ki, hogy a szomszédos államok, különösen kelet kereskedői is felkeressék a vásárt. Ezen okokból figyelmébe ajánljuk a vásár meglátogatását kereskedőinknek s az iparosokat pedig arra kérjük, hogy mintáikat és áruikat a Tavaszi vásáron mutassák be. A vásár prospektusa, a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető. Nagyvárad, 1908. márc. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara. Huzella Gyula, kir. keresk. tan., elnök, dr. Sirkadi Lajos titkár.

* **A bagaméri trachoma.** Bagamér községben még mindég nem lehetett elvágni

a trachoma terjedésének útját. Mint tudósítónk jelenti a betegen talált emberek számához azóta újabbak is adták elő magukat. A községi orvos különben a legnagyobb lelkiismeretességgel igyekszik a bajt gyógyítani és terjesztésében megakadályozni.

* **Halálozások.** Mély részvétellel értesülünk a megrendítő csapásról, mely *Cseresnyés* Albert ügyvédet és családját sújtotta, szeretett hitvesének szül. *Czajlik* Etelka urnőnek váratlanul bekövetkezett halálával. A köztiszteletben állott urinő csütörtökön délután hirtelen rosszul lett s dacára a gyors orvosi segélynek, este 7 órakor szívzselhűdésben elhunyt, élete 62 ik évében. A mélyen sújtott család iránt városszerre nagy részvét nyilatkozik meg. A ravatalt elborították már a szobnél-szebb koszorúkkal. Elhunytát bánatos férjén kívül három leánya és fia dr. Cseresnyés Béla városi tb. tanácsnok, továbbá hét testvére s nagyszámu rokonai gyászolják. Temetése ma, szombaton, március hó 28 án délelőtt fél 10 órakor lesz az uri-utcai gyászházról. — Dr. *Bihary* Gyula szolnokdobokamegyei nyug. járásorvos, életének 58-ik évében elhunyt a biharmegyei elemkórházban. Temetése vasárnap, március 29-én délután 3 órakor lesz az elmeógyógyintézetben — Részvétellel vettük a gyászhirot, hogy özv. *Kremlicza Vincéné* sz. *Gödény* Karolin, élete 62. évében tegnap rövid szenvedés s az utolsó szentségek felvétele után elhunyt. Temetése holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Sztaroveczky-utcai 21. számú háztól. Az elhunytban *Kürthi István* zenetanár édesanyját gyászolja.

* **Sorozás Ermihályfalván.** Tegnap nyert befejezést Ermihályfalván a sorozás. A sorozáson előkelte volt a állani 625 hadkötelesnek. Távol maradt 88, alkalmasnak találtatott és besoroztatott 111, póttartalékba helyezve 74.

* **Hol van az ezerkoronás?** Az ezerkoronások legegyszerűbb gyűjtési módját kultiválják Elesden. Tegnap, mint tudósítónk jelenti egy révi gazda megjelent az élesdi hetivásáron és ott Mezei Dávidné üzletébe ment be, hogy ott egy ezerkoronás bankjegyet váltasson. A révi gazda a papirpénzt átadta Mezeinének, aki viszont ezerkorona aprópénzt adott. Az ember megköszönte a szíveséget és a vásárba indult. Nemsokáig vásárolgathatott ott, mert Mezeiné visszahívta az embert és követelte tőle az ezerkoronást. A szegény ember tiltakozott a követelés ellen, mert már előzőleg átadta a papirpénzt. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, mely azonnal megindította az eljárást. Mezeinénél házkutatást tartottak és ekkor két darab ezer koronás bankjegyet találtak a csendőrök. Az ügy a járásbíróshoz került s a további eljárás lesz hivatva megállapítani az igazat.

* **Temetés.** Mint élesdi tudósítónk jelenti, ott tegnap óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra *Makkay* József elhunyt református lelkész. — A temetésén a gyászbeszédet *Csák* Máté nagyváradai református lelkész tartotta.

* **Magyar festők művei Nagyváradon.** A Magyar Művészet a modern fiatal festők műveiből esetről-esetre, a közönség támogatásának és érdeklődésének arányában kiállításokat rendez a vidék egyes nagyobb kulturális gócpontjain, sőt állandó kiállítási helyiségeket tart fenn a fővárosban, hol az újabb modern műtermékeket bemutatja, de fő tevékenységet mégis arra fordítja, hogy a magyar festők műveivel magukat az egyes művásárló-

kat keresse fel. Az új üdvös és hazafias kulturális intézmény elnöke gróf *Vay* Péter pápai praelátus, a kiváló aesthetikus és műtörténész, művészeti igazgatója dr. *Rózsa* Miklós, az ismert művészeti író, ügyvezető igazgatója *Füredi* Károly, műtárosa *Honti* Nándor festőművész. Az új művészeti vállalkozás első nagyszabású kiállítása, mint már jeleztük, *Nagyváradon* lesz, az eddigi despositioik szerint április 5-étől kezdve két héten át. A kiállítás védnöke *Glac* Antal főispán, aki mindent elkövet, hogy a szép kulturünnepe Nagyvárad kulturális nivójához méltó lefolyású legyen.

* **Az Edison új műsora.** Tegnap este mutatta be óriási tetszés mellett zsufolt házak előtt, az ő elegáns publikumának fényes új műsorát az Edison színház. A műsor, mely ma és vasárnap lesz látható, csupa gyönyörű érdekesség. A képeket, amelyek mind újdonságok lévén, éppenséggel nem szemrontók, nem mindennapi élvezettel szemléli a közönség. Roppant tetszik a holdkórosok című ragyogó, színes látványosság, az Orosz forradalom meg-rázó képe és a sok bohózatot falrengető kacagás kíséri. A 15000-ik látogatónak szánt értékes ajándékok már valószínűleg ma kiosztásra kerülnek. Az Edison színház barátságos, elegáns helyiségében mindennap kitűnő cigányzenekar hangversenyez.

* **Óriási jégeső.** Magyarkanizsa környékén galambtojás nagyságu jégeső esett.

* **Gyermeknap az élesdi járásban.** Az élesdi járásban is nagy apparátussal készülnek gyermeknapot rendezni. A rendezés élén a főszolgabíró áll, aki tegnap küldte szét az ide vonatkozó értesítéseket. A gyermeknap rendezésébe a kereskedők is bele vannak vonva.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték huszonegyedik sorsjátékán

400.000 koronát nyert: 2043.

70.000 koronát nyert: 1301.

10.000 koronát nyert: 62779.

5000 koronát nyertek: 12515 18416 52319 79412 79664 104472.

2000 koronát nyertek: 888 2726 8290 12082 16938 17436 19670 27610 50909 52350 57663 68703 71279 79839 90044 91360 92136 92201 94471 100242 103414 103660 107956 1113358 112953 124087 24484.

1000 koronát nyertek: 1088 3935 5959 6674 7481 8578 9424 11967 14031 16939 17680 22251 22653 230204 24668 25251 28783 25935 29212 29957 30433 63151 69884 70719 72142 72148 74880 84884 85126 86532 87366 90528 93038 93712 97484 97596 101010 101039 103247 104515 106125 112038 112950 113870 116858.

A többi kihuzott számok 500-és 200 koronát nyertek.

* **Gyermekelőadások az Urániában.** Ma délután 3 órakor nagyszerű gyermekelőadások lesznek az Uránia mozgófényképszínházban, amelynek ezuttal kiválóan a gyermekek részére összeállított műsora lesz a délutáni gyermekelőadásokon. Este 6 órától kezdve a szombati új műsor bemutatása veszi kezdetét a rendes helyárok mellett. A gyermekliga alapja javára rendezendő csütörtöki nagy ünnepélyre nagy ambícióval készül az Uránia igazgatósága. Az előcsarnokot már földiszittették. Nem kevesebb, mint négyszáz színes izzólámpa fogja beragyogni az Uránia délszaki növényekkel díszített előcsarnokát, amely az ünnepély színhelye lesz. A részletes programot még nem árulja el az Uránia, nehogy ezt a nagyszerű attrakcióját is utánozzák más szórakozási intézmények.

x **MOLNAR** H. Bömer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Varázskeringő.
Vasárnap délután: Császár katonái. Este:
Dollárkirálynő.

Nebántsvirág.

Vendéget látott tegnap a szinpad: *Németh Juliskát*. Meglehetősen sokat ígért az előzetes reklám, de ez esetben a reklámnak igaza volt. *Németh Juliska* a szinpadra termett, szubrettnek született. Játéka pajkos, temperamentumos, eleven, tud színezni, változatosságot hozni minden jelenetbe és tudja lekötöni a néző közönség figyelmét a legkisebb jelenetben is. Hangja nem valami nagy, nem is éppen első rendű, de tud vele bánni s pajkos, kuplészerű énekszámokban sikert ér el. Hogy egy példát hozzunk fel: a komolyabb jellegű hárfadal meglehetősen gyengén ment, míg a II. felvonásban a *Jani és Lucia* kupléja általános tetszést keltett. A kuplé, ahol az előadási módon fordul meg minden. *Németh Juliska* leghálásabb terepuma. A mellett kedves megjelenésű, fiatal leány a vendégművész, aki szemmel láthatólag gyönyörűségét találja művészetében s ezzel is valami közvetlenséggel hat. Ha betartja azokat a kereteket, amelyeket kis hangja és élénk temperamentuma ir eléje, sok szép sikere lesz.

A vendégművész mellett, a kit (De mise szerepében) igen rokonszenvesen fogadott a közönség, az itteni erők is teljes igyekezettel járultak a darab sikeréhez. *Palásthy* orgonistája sok derűtséget keltett s *Németh Juliska* De miseének mindenben kiváló partnere volt. *Hajnal* Loniot őrmestere ismert kacagató, jó alakítása. *Toronyi*, *Fehér*, *Kraszray* és *Pogány Janka* is kivették maguk részét az est sikeréből, amely azt bizonyítja, hogy az igazi költészet, a búbajos zenéjű *Nebántsvirág* — *nebántsvirág* marad az idő vasfoga előtt is.

—.

Németh Juliska második fellépte.

Azok a színházlátogatók, akik tegnap este *Németh Juliska* első nagyváradai debutjénél jelen voltak, meglepődve látták annak a nem mindennapos művésztelenségnek erős, temperamentumos, üde kibontakozását, amely pár pillanat után meggyőzte a nagyközönséget *Németh Juliska* kiváló kvalitásairól, öntudatos, fejlődő szinpadai érzékéről. Ez a bájos, ifjú szubrett-művész ma este a szezon legnépszerűbb operettjének egyik főalakját, a *Varázskeringő* Franciját játssza meg. Igazi műveltség, nívós kinálkozás azok számára, akik *Németh Juliskát* egy pompás, művésznőt kívánó szerepben akarják megismerni, annál is inkább mert a vidéknek ritkán nyílik alkalma arra, hogy ujjal láthassa ezt a népkarnert ígérő, szinpadra termett talentumot.

Vasárnap délután. Holnap kerül először szinre vasárnap délutáni előadásban *Földes Imre* óriási hatású katonadrámája, *A császár katonái*. Elvezetesebb, találóbb beosztással talán nem is örvendeztethette volna meg a direktió a publikumot, mint akkor, midőn a vasárnapi közönségnek alkalmat ad, hogy a délutáni téhlhelyárok mellett ismerje meg ezt a rendkívül megrázó, kaszárnyaéletet meglepő hűséggel festő szindarabot. Az előadás az ismert, ragyogó díszletekkel megy.

A dollárkirálynő. A vasárnap esti premier a Királyszínház mos ani állandó műsordarabját: *A dollárkirálynőt* mutatja be a nagyváradai publikumnak. Csupa szín, ötlet ragyog ennek az új operettnek a zenéjében és a szövegében egyaránt. Egy amerikai gazdag leány kedves története a darab.

»A dollár királynő«-t egy amerikai szénkirály leányát, *Alice*-nak hívják. Nemcsak pénzben, hanem gögben is dú: ő a pénzéért olyan európai urat vehet férjül, amelyet akar. Es most következik a »szeretlek, de megtörlek«-teória, amelyet egy magyar ur próbál ki *Alice*-on és pedig nagy sikerrel. A magyar ur szegény is, csupán egyszerű titkár is a szénkirály házában, szereti is *Alice*-t, de nem hajlandó eladni magát, hanem alapos megtörő kúra után ő veszi feleségül a »dollárkirálynő«-t. Ez így, mondva, szárazon hangzik, de kedves, ahogyan a fiatalok szerelme házasságá érik, mulattató, amint mellette az öreg szén procc egy sereg mókán keresztül sanzonettet tesz hitvesül, mert grófnénak hiszi és a hogyan átmegy a pajtáskodó házasságból komoly házasságba egy másik fiatal pár, mert kipróbálja a jogától eltiltott férj gyöngéjét az asszonyka: egyszer aztán szállodai szobaleánynak öltözik, de nem nappal. A darab tele van mulattató, bájos jelenetekkel. Az operette szereplői *Károlyi Leona*, *Tábori Frida*, *Lányi Edit*, *Simon Mariska*, *Palásthy Sándor*, *Toronyi Gyula*, *Hajnal*, *Bérczy*, *Beregi*.

IRODALOM.

Biharvármegye és Nagyvárad város földrajza.

A földrajz tárgyánál fogva szoros összefüggésben van a természettudományi és történelmi tárgyakkal s azért a terv is szerves kapcsolatba hozza e három tontos ismeretkört. E főszempont jut érvényre a *Szent István-Társulat* kiadásában megjelent *Biharmegye és Nagyvárad város földrajzában* és pedig oly sikerülten, hogy a hivatalos bírálatok a legnagyobb elismeréssel adóznak érte.

Tömören, a lehetőségig összevontan s éppen ezért könnyű áttekinthetőséggel van írva a könyv, világos és szép nyelvezettel s nem az oly annyira elterjedt száraz iskolai tankönyv-stilusban. Rövidsége dacára, minden lényegest magában foglal, a földrajzi alapismereteket, az életviszonyok ismertetését az éghajlattal s a gazdasági élettel kapcsolatban, a földrajzi helyekhez kapcsolandó nevezetesebb történelmi eseményeket és kulturtörténelmi adatokat, stb. E földrajz *Györffy János* és *Szentkereszthy Tivadar* kiváló tankönyvírók és gyakorlati pedagógusok szerkesztéséből került ki s már ez a körülmény is biztosíték arra, hogy e könyvecske a tanítóknak valódi előnyére s a tanulóknak hasznára s öröme fog válni. Szerzők az előadás egyszerűségére, közvetlenségére s könnyen érthetőségére törekedtek s könyvtük értékét emeli különösen az, hogy a hazafias és keresztényi szellem ápolását célzó vonásokat igen szépen szövik be a földrajz szövegébe. A könyv minden eddig megjelent e nemű munkát tulszárnyal előállításának gondosságával, képeinek sokaságával és előadási módjának rendezettségével, mely azonban tudalékosággá nem válik. Ara 56 fillér. Megismerés és használatba vétel végett tanítók részére szívesen küld mutatvány példányt a *Szent-István-Társulat* (Budapest VIII. Szentkirályi-u. 28.)

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Winkler Márta fellépése.

A budapesti »Művészet és Művelődés magyar nők« körében, hol egyrészt a műveltség, másrészt a zeneművészet komoly irányát fejlesztik és ápolják, az elnökség felkérése folytán *Winkler Márta* zongoraművész nő közreműködött.

Előadott hangversenydarabjával (*Schütt: »Carnevál«* általános elismerést és élénk tapsot aratott, melyről a fővárosi lapok is dicsérettel emlékeztek meg. Művészi játéka, melynek a technikai nehézségeken teljesen túl van, *szakértői körökben is feltűnést keltett*, úgy, hogy a fentemlített kör tagjai önálló hangverseny rendezését is örömmel fogadják. A kisasszony sikerének őszintén örvendünk, mert pár évvel ezelőtt *Váradon* (szülővárosában tartott műkedvelők hangversenyén is feltűnt már kiválóan szép, kifejező játékkal. *Winkler Márta* az »Országos Zeneakadémia« növendéke, hol pár évvel ezelőtt jeles tanári oklevelet szerzett.

EGYESÜLETEK.

Vendéglősök és kávéosok közgyűlése. A vendéglősök, kávéosok, szállodások és korcsmárosok ipartársulatának közgyűlése tegnap délután 3 órakor folyt le a *Pannonia* szálloda külön termében, ahol tekintélyes számmal jelentek meg a társulat tagjai. *Kriszta Sándor* vezette a gyűlést, melynek legfontosabb tárgya a békéltető bíróság intézményének felállítása volt. A pincéregylet részéről *Tóth Endre* kiküldött alelnök ismertette a szabályzatot, amely körülírja a bíróság jogait és hatáskörét. Minden munkás és munkás vagy az ipartársulat és pincéregylet között fölmerülő vitás kérdést a bíróság oldana meg, amely a szükséghez képest azonnal, 24 órán belül összeül, hogy a két szakma munkabiztonságát megőrizze. A közgyűlés több hozzászólás után elfogadta a szabályzatot és így kimondta azt, hogy a bíróság 4 munkaadó és 6 pincértagból alakul meg. Elhatározta még az ipartársulat *Pásztor Ede* előterjesztésére, hogy üzleti személynéket a társulat tagjai csak a nagyváradai pincéregylet ingyenes elhelyező irodája révén alkalmazhassák a társulat tagjai.

Kriszta Sándor elnök ezután vállalt kötelezettsége folytán, mely szerint csak pincéregylet elnökségét tartja meg, állásáról lemondott. A társulat a távozó elnöknek, aki a tavalyi pincérharcban önfeláldozó, derekas munkát végzett, érdemeit jegyzőkönyvi köszönettel megörökítette és őt egyhangú lelkesedéssel örökös tiszteletbeli elnöknek választotta meg. A tisztikar így alakult újjá:

Elnök: *Schiller Sándor*, alelnök: *Szilágyi János*, pénztárnok: *Leitner Ferenc*, választmány: *Hillinger Miksa*, *Schüch József*, *Fitz Sándor*, *Benrád Albert*, *Pollák Gyula*, *Weisz Ignác*, *Fodor Izsó*, *Steier Jakab*, *Kurtág Dezső*, *Molnár Henrik*, *Fülöp István* és *Kovács Pál*, póttagok: *Schwarz Ferenc*, *Sirobl János*. Felügyelők: *Kriszta Sándor*, *Salamon János* és *Wiener Emil*. A békéltető bíróság tagjai: *Kurtág Dezső*, *Benrád Albert*, *Wiener Emil* és *Szilágyi János*.

Igazságszolgáltatás.

Emberöléssel vádolt orvosok.

A nagyvárad kir. törvényszék esküdt-bírósa elítelt tegnap játszódtott le annak a kinos, indokolatlan hajsziának az utolsó mozzanata, amelyet *Antal* (Adler) Sándor indított a »Nagyvárad«-ban két helybeli orvos, dr. *Ullmann* Béla és dr. *Weinstock* Armin ellen. Nevezett lap 1906. évi szeptember 2. iki számában ugyanis »Könyörgés« cím alatt *Adler* Sándor tollából egy közlemény látott napvilágot, amely esküszegéssel és emberöléssel vádolja dr. *Ullmann* és dr. *Weimann* orvosokat, mert — a közlemény szerint — egy halálos beteg emberhez, dacára annak, hogy kocsit küldtek értük és megmondták, hogy a baj komoly és sürgős beavatkozásra van szükség, nem mentek el.

A tárgyalást délelőtt 9 órakor nyitotta meg az esküdtbíróság elnöke, *Korn* Lajos, mellette mint szavazóbírák *Szenilélek* László és *Vámosy* Mihály működtek. A délelőtti tárgyalás folyamán felolvasták az inkriminált közleményeket, melyekre a vádlott elvállalta a szerzőséget és vállalta értük a felelősséget. A közleményeket közérdekből és jóhiszemű információk alapján írta s az azokban foglalt tényeket bizonyítani kívánja.

A bíróság zárt ülési határozata alapján helyet adott a bizonyítási eljárás kiegészítésének és elrendelte az előterjesztett tanúk beidézését délutánra.

A délután folyamán kihallgatták dr. *Barna* Armin, dr. *Schiff* Ernő, dr. *Edelmann* M., dr. *Weisz* Márton és dr. *Erdős* Albert orvosokat, kik egybehangzólag megerősítik vallomásukban azt a tényt, hogy úgy dr. *Weinstock*, mint dr. *Ullmann*, mindig a leglelkismeretesebben, humanusan és önzetlenül fogják föl és teljesítették hivatásukat. Vádlott ezek alapján sajnálkozását fejezte ki a történetek fölött, amit a főmagánvádlók nevében dr. *Weimann* Jenő és dr. *Dénes* megfelelő elégtételként elfogadtak s ezzel az ügy befejezést nyert.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(29)

A kutyák iránti túlzott gyengeségében is, a báróné nagyban hasonlított a híres Orleansi hercegnőhöz; minduntalan féltucat kölyökkutya nevelésével volt elfoglalva s a kutyaház ismert tanyája volt minden elgondolható megtalálható tárgynak.

— Milyen hamis kis népség! — kiáltá a báróné elégedetten megmosolyogva négy lábú kedvenceinek szellemes pajzanságát. — Adja ki a cukrot, Klára.

— Meglepetést hozok nektek, — levelet Rómából, — dörmögött a báró, az épisztolát, mely nemcsak patcsouli szagu volt, de a nedves juhászbunda illatát is elsajátította, oda nyujtva nejének, mire a rumos üveg után nyult, hogy teáját kellőleg fűszerezze.

— Ah, ne mondd, Rómából, — kiáltá a Wolniczka; — hisz az pompás! Hol is van a szemüvegem? ... hol ... hol? — s keresgélve

tapogatózott végig testén, mialatt rendkívüli terjedelmessége csodálatos ingadozásba jutott; — h, itt van, rajta ültem, — jól van, gyermekek, — s ezzel a levél felolvasásába kezdett:

— Édes Lottám! Ne vedd rossz néven, ha nem irok gyakrabban, — a Wolniczka meglepetten pislantott túl a szemüvegén, — nem ir gyakrabban! de hisz életében nem irt annyit, mint most Rómából! — de gondold meg, mily tolytonos zürzavarban élünk. Minden nap egy ebéd, két estély és egy bál. A farsangot a római legfőbb arisztokráciában éljük át s kizárólagosan csak a »Társaság«-gal érintkezünk. Holnap Vulpini hercegnőnél ebédelünk — ő született Truyn grófnő, a Rautschini Truyn nővére, holnapután szint előadás van stb. stb. Zinka óriási sikert arat. Többek közt Sempály Niki, a majoresko fivére is, oly örülten udvarol neki... Itt Wolniczki feleségének szavába vágott.

— No már oly bolondnak még sem tartottam a vén ludat, — kiáltá s mind a tíz újával bosszusan kezdett dobolni a fehérvirágu, rücskös vörös kávéskendőn.

— Én sem értem, hogy engedhet meg ilyet Klótid! — támogatta férje véleményét a báróné, — s még kevésbé értem Cecilt.

— Egy jó tanácsot adok, Lottinko, — mondá gunyorosan a báró, — utazzál le Rómába s hozd helyre a fejüket.

— A legnagyobb örömmel — feleli a báróné, komolyan véve a gunyoros megjegyzést, csakhogy, fájdalom, nincsen elég pénzünk.

Ezután végigolvasták a levelet. Mint Sterzlné minden levele, mit nővérehez, Wolniczkynéhez ír, ez is a szentesített trázissal végződik: Milyen kár, hogy nem vagytok itt ti is. Rendkívül örül-nénk, ha ti is itt lehetnétek!

Végre a tea is el van költve, a szobaleány a székekkel, csészékkel zörögve, leszedi az asztalt; a báró, mint rendesen, visszavonult, hogy a falusi kocsmában »Bulka« játsszék a parasztokkal; a hátramaradtak nagyon elkomolyodtak.

— Meg kell vallanom, hogy igen szívesen mennék Rómába, — mondja Wolniczkyné, míg két kezével a kenyérmorzszakat terjedelmes öléből a szőnyegre sepi le; — s kellemes is volna, természetesen mindjárt néhány rokott ott találni, — előkelő ismerőikre egy cseppet sem áhítozom.

— Nem látom be, miért térnék ki a társaságnak, ha már egyszer ott volnánk, — kiáltja Sláva ingerülten.

— No, hiszen te bátran hozzájok csatlakozhatnál, ha kedved tartaná, — szól megnyugtatólag a báróné, aki nagy respektussal viseltetik leánya iránt; — de én otthon maradok, mert látja, mon cher Wladimir, — fordul leeresztőleg leendő vejéhez, — én határozottan nem jól érzem magamat a társaságban, ha este nem huzhatom fel papucsaimat...

— Mais maman! — kiált Bohuslává magánkül, — vous êtes d'une inconvenance!

A báróné, kissé megfélemlítve, elhallgat. Mindenki hallgat. Az egész szobában semmit sem hallani, csak a tűz pattogását a nagy, zöldes agyagkályhában s a vén vadászkutya hortyogását, amint a háziasszony pongyolájának uszályán kényelmesen alszik.

— Ha csak túlhaladhatnánk a Berninin dörmög a báróné, újra visszatérve az elejtett tárgyra. A Bernini, Apolló egy mellszobra mit a báróné anyjától örökölt, állítólag a Belvederi Apollónak szabad kézből készült másolata, mely Bernininek tulajdonítottatik. Valahányszor a Wolniczky család pénzbeli zavarokban van, a »Bernini« valamely műárushoz küldetik eladás végett, ahonnan bizonyos idő lefolyása után, rendszeresen eladatlanul szokott visszakerülni. Néhány nappal ezelőtt, a sokat utazott Apolló — New-Yorkban, Londonban, és Pétervárott már régen volt, — egy évi távollét után Berlinből, Meyertől tért vissza.

— Tiens, Wladimir, hisz még maga nem látta, — mondta Klára; — mégis csak meg kell mutatnom.

— Tán azon fejről van szó, melyhez, állítólag oly feltűnően hasonlított? Akkor valóban nagyon érdekel, — kiált a fiatal lengyel lángoló tekintet vetve a szép Slávára.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagy szállítások a hadsereg részére.

Bécsből beavatott helyről jelenti a »Magyar Kereskedők Lapja«: A delegációk májusban ismét egybeülnek s a tanácskozások tárgyát a hadsereg felfegyverzése terén szükséges reformok fogják képezni. A léghajózás fejlődése folytán szükséges az ágyuk szerkezetének megváltoztatása, de hadihajók ágyúinak reformja is tervbe van véve. Ezenkívül egyenruházati cikkek nagymennyiségben való szállítására is van kilátás és mindezek tekintetében a tervek oly messzemenők, hogy azok a cégek, amelyek a hadsereg részére eszközlendő szállításoknál figyelembe vehetők, jelentékeny megrendelésekhez jutnak. Ez okból néhány nagyobb osztrák gyár már most is elhárít magától más helyekről érkező nagyobb megrendeléseket, hogy annak idejében egész erejét a katonai megrendeléseknek szentelhesse.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 27.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	— — —	8.51
Rozs ápr.	— — —	12.57
Zab ápr.	— — —	91.11
Tengeri máj. 1908.	— — —	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. márc. 27.

Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	92 —
Magyar koronajáradék	— — —	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— — —	92 —
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— — —	95 —
Magyar nyereségi sorsjegy kölesön	— — —	185 —
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	— — —	140 —
Osztrák járadék papírban	— — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben	— — —	96.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	113.75
Osztrák korona járadék	— — —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	146 —
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1780 —
Magyar hitelbank-részvény	— — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	— — —	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A kamarai székházban
a souterrain

helyiség

az I. és II. minden órán, a III-ik a folyó évi május hó 1-re kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztetheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, roszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

Hirdetések

felvételnek
a kiadóhivatalban.

Középkorú keresztyén férfi

kitűnő bizonyítványokkal

állást keres

mint első inas, vagy betegápoló. Cim:

Ignátovits Fál, Schlauch-tér 10.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papír-
írószerkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papír s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.

Kelemen Béla
könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

Tölgyfa-eladás.

A nagyváradai I. sz. székeskáptalan tulajdonát képező, s Biharmegyében fekvő sályi-erdőgondnokság sályi- és méhesi vágásaiban termelt 3696 drb. 2571.192 tömörköbméterre felvett s ugyanannak a kisjenei erdőgondnokságához tartozó 1906. évi és 1907. évi kisjenei vágásaiban lévő 728 drb 416.52 köbméterre felvett tölgyfönk, melyek műszaki célokra használhatóak, zárt írásbeli ajánlatok útján eladhatók. A megajánlandó vételárnak legalább tíz százalékát tevő készpénzzel, mint bánatpénzzel s az ajánlattevő által sajátkezűleg, tanuk előtt aláírt eladási feltételek egy példányával felszerelt, kellően lepecsételt ajánlatok alulírotthoz legkésőbbben folyó évi április hó 11-én d. e. 11 óráig benyújtandók, az eladási feltételek kiváratra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, 1908. márc. hó 16.

Papp Imre s. k.
(Utánnomás nem díjazatik.) urad. főtiszt.

Új butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és bútortelepünket kibővítettük
és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és
Schmidt

bejegyzett cég alatt logjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szíves pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Az igazgatóság

A Biharmegyei Takarékpénztár

zálogháza

e hó folyamán

árverést

tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélberítékek.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál megívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok

stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.